

Tapana turvallisuus. Kehittämiprojektin toiminta vuonna 2010.

Avainsanat: turvallisuusjohtaminen, työtapojen havainnointi, tapaturmatutkinta, vaaratilanteiden ilmoittaminen, turvallisuusviestintä

1. Hankkeen tausta

Projektin taustana oli turvallisuusjohtamisen arviointiprojekti, joka toteutettiin keväällä 2009 ja sen pohjalta loppuvuonna tehty kehitystyö. Vuonna 2009 työstettiin turvallisuusvisiota ja -periaatteita sekä valmisteltiin koko konsernia koskevia yhteisiä turvallisuusohjeita. Vuonna 2010 keskeistä projektin toiminnassa on ollut turvallisuustyön jalkauttaminen.

2. Tarkoitus ja tavoitteet

Kehittämiprojektille asetettiin sekä toiminnallisia että kustannussäästötavoitteita. Toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

- Nostetaan työturvallisuuden profiilia lisäämällä turvallisuusviestintää. Kerrotaan enemmän teoista unohtamatta työturvallisuustavoitteita.
- Määritellään turvallisuusjohtamisen tavat tarkemmin ja tehdään niistä johdolle toimintaesitys.
- Määritellään konsernin yhteiset työtavat yhteistyönä eri toimipaikkojen ja Ekokem-Palvelun kanssa.
- Kehitetään tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyä ja aloitetaan turvallisuuden havainnointikierrokset.
- Revisioidaan työturvallisuusohjeisto laatujärjestelmän revisioidin yhteydessä.

Kustannussäästötavoitteeksi asetettiin tapaturmista aiheutuvien poissaolojen vähentäminen.

3. Toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi, käytetyt menetelmät ja sovellettu tutkimustieto

Kehittämistyötä varten muodostettiin kymmenen henkilön projektiryhmä, jonka päällikkönä ja projektin vetäjänä toimi ympäristö- ja työsuojelupäällikkö. Ryhmä kokoontui kaksitoista kertaa. Projektiryhmän työtä on valvonut Ekokem-konsernin laajennettu johtoryhmä, jonka puheenjohtaja on toimitusjohtaja.

Vuoden 2010 keskeisiksi tehtäviksi määriteltiin turvallisuusviestintä, havainnointikierrosten käynnistäminen, tapaturmatutkinnan kehittäminen sekä yhteisiä toimintatapoja kuvaavan peruskoulutusmateriaalin (taskumuistion) laatiminen ja jakaminen jokaiseen toimipaikkaan sekä oman henkilöstön että ulkopuolisten urakoitsijoiden käyttöön.

Tehtäväkohtaiset toimintasuunnitelmat valmisteltiin ja käsiteltiin projektiryhmän kokouksissa, minkä jälkeen projektipäällikkö esitteli ne valvontaryhmälle (johtoryhmä) hyväksymistä varten. Havainnointimenettely perustui VTT:n Turvalliset työtavat -hankkeen oppaisiin *Havainnointi- ja palautemenettelyn suunnittelu ja käynnistys* sekä *Turvallisuuskeskustelut -menettelyn suunnittelu ja käynnistys*. Saatavilla

Internetissä <http://virtual.vtt.fi/virtual/proj3/tyotapa/> Tapahtumatutkintaosion laadinnassa käytettiin apuna VTT:n vuoden 2010 alussa julkaisemaa opasta *Vaaratapahtumista oppiminen – opas sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioille*. <http://www.vtt.fi/proj/typorh/> Vaikka kyse on toiselle toimialalle suunnatusta oppaasta, sen tapahtumatutkintaa ohjaavat periaatteet ja työkalut ovat sovellettavissa myös muille aloille.

Samanaikaisesti sisällöllisen suunnittelun kanssa laadittiin tietojärjestelmätyökalut sekä havainnointikierrosten raportointiin että tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden tutkintaan.

4. Saavutetut tulokset ja vaikutukset

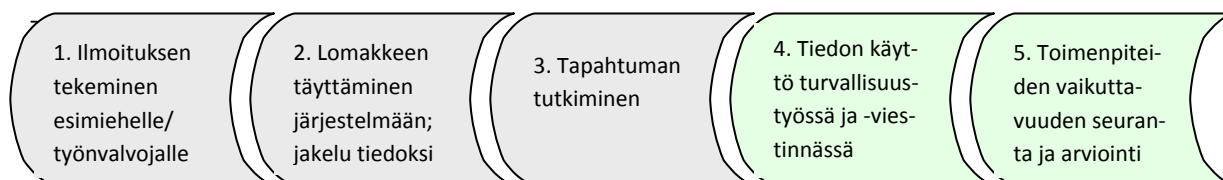
1) Yhteiset noudatettavat työtavat määriteltiin. Ekokemin koko henkilöstölle ja myös urakoitsijoiden Ekokemissä työskenteleville henkilöille jaettiin Tapana turvallisuus -taskumuistio, johon on koottu kuvaukset kaikissa Ekokemin töissä yhteisestä noudatettavista työtavoista. Taskumuistio on osoittautunut erinomaiseksi avuksi yhteistyökumppaneiden työntekijöiden perehdyttämisessä ja eri toimipaikkojen käytäntöjen yhtenäistämässä.

2) Havainnointikierrokset käynnistettiin. Havainnoinnin pääasiallisena tarkoituksena oli parantaa turvallisuutta lisäämällä turvallisten työtapojen käyttöä. Esimiesten tehtävänä on osoittaa näkyvästi olevansa kiinnostuneita turvallisuusasioista ja edellyttävänsä turvallisia työtapoja

- motivoimalla ihmisiä käyttämään Ekokemin määrittelemiä yhteisiä turvallisia toimintatapoja
- lisäämällä turvallisuusasioita koskevaa vuorovaikutustaan työntekijöiden kanssa
- hankkimalla tietoa siitä, miten kentällä todella toimitaan: tukemalla myönteistä kehitystä ja puuttamalla ei-turvallisiin toimintatapoihin
- parantamalla omaa ja muiden riskitietoisuutta sekä ymmärrystä kunkin panoksesta turvallisuuden tekemisessä.

3) Tapaturmatutkintaa kehitettiin. Sähköinen lomake vaaratilanteiden (läheltä piti -tilanteet, turvallisuushavainnot), tapaturmien ja vahinkojen ilmoittamiseen ja tutkimiseen uusittiin. Erityisesti tapahtumien syiden ja syntyyn vaikuttaneiden tekijöiden selvittämistä tehokkaiden parannustoimien pohjaksi pyrittiin tehostamaan. Turvallisuuden ymmärtäminen toiminnassa syntyväksi monimutkaiseksi ilmiöksi oli uuden tutkintatavan lähtökohta.

Tapaturmien ilmoittamis- ja käsittelymenettely hyväksyttiin Ekokem-konsernin johtoryhmässä 2.9.2010 (Kuva 1). Tavoitteena on oppia kokemuksista: ennalta ehkäistä vastaavat ja samankaltaiset tapahtumat sekä parantaa organisaation toimintaa turvallisuuden näkökulmasta. Menettely koskee työtapaturmia, läheltä piti -tilanteita ja ammattitautiepäilyjä.

Kuva 1. Ilmoitus- ja käsittelyprosessi jaettiin viiteen kokonaisuuteen, joihin jokaiseen laadittiin yksityiskohtaiset ohjeet tehtävistä ja tehtävistä organisaatiossa.

4) Luonnosteltiin johdon turvallisuusraportti. Turvallisuutta koskevan tiedon tehokkaammaksi hyödyntämiseksi yksikötasolla oli sovittu, että yksikön johto tekee puolivuositain katsauksen turvallisuustilanteeseen. Raporttia varten laaditaan sähköinen lomake, jolla pyritään edistämään raportoinnin hyötyä turvallisuusviestinnässä henkilöstölle sekä toiminnan suunnittelussa ja seurannassa.

5. Hankkeen yhteistoiminta ja tiedottaminen

Projektista pidettiin keväällä 2010 henkilöstölle kaksi tiedotustilaisuutta toimitusjohtajan johdolla. Hanketta on kaikissa sen vaiheissa käsitelty laajennetussa johtoryhmässä, jossa on henkilöstöedustus. Projektiryhmässä ovat mukana työsuojeluorganisaation henkilöstöedustajat. Turvallisuuden seurantatiedot ja turvallisuuteen liittyvät tapahtumat – esimerkiksi tapaturmaraportit ilman henkilötietoja – ovat kaikkien luettavissa Ekokemin tietojärjestelmässä. Sen lisäksi projektipäällikkö laatii kerran kuukaudessa erillisen turvallisuuskatsauksen intranettiin. Myös sisäisessä Kempostissa käsitellään turvallisuusasioita säännöllisesti.

6. Hankkeeseen osallistuneet ulkopuoliset toteuttajat ja käytetty työmäärä

Tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyn kehittämiseen ja havainnointikierrosten käynnistämiseen haettiin kehittämisavustusta Työsuojelurahastolta. Kehittämisavustus käytettiin asiantuntijapalveluiden hankkimiseen VTT:stä. VTT:n asiantuntija on osallistunut projektiryhmän työskentelyyn kokouksissa, kouluttajana ja koulutusmateriaalien laatijana, laatinut kokousmuistioita ja valmistelupapereita menettelytapakuvauksista ja ohjeista sekä luonnostellut hankkeen loppuraportin ja yhteenvedot Työsuojelurahastolle.

7. Pohdinta ja johtopäätökset

Projektiryhmä sai valmiiksi sille asetetut tehtävät. Kertyneet kokemukset uusista toimintatavoista ja työvälineistä ovat olleet rohkaisevia: ne on otettu käyttöön ja niiden avulla on tunnistettu kehitettäviä kohteita ja toteutettu kehittämistoimia.

Ekokemin henkilöstön työtapaturmien lukumäärä vuonna 2010 on selvästi edellistä vuotta pienempi. Haasteellista on hyvän suuntauksen ja kehittämisinnon säilyttäminen senkin jälkeen, kun ”Tapana turvallisuus” muuttuu erillisestä projektista tavaksi toimia turvallisesti ja ottaa turvallisuus huomioon osana jokaista tehtävää ja kaikkien toimintaa. Jatkossa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että turvallisuus kehittyy ja pysyy aitona arvona, joka otetaan huomioon päätöksenteossa ja päivittäisessä toiminnassa.

8. Lisätiedot

Lisätietoja antaa Hannu Ukkonen, hannu.ukkonen@ekokem.fi, puh. 010 755 1257, gsm 050 530 0409